

Poikkeuksellinen säännöllinen työaika. Pelastuslaitos.**Dnro 7/2021, annettu 15.3.2021.**

Aluehallintoviraston päätös kumottiin lupaehtojen 2, 4 ja 7 osalta.

Huom. Annettu liitepäätöksenä. Liitteitä ei ole mukana tässä päätöksen lyhennelmässä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X:n pelastuslaitos

Vireille: 15.1.2021

Oikaisuvaatimuksen kohde: Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastualueen päätös LSAVI/9934/2020, joka on annettu 17.12.2020 (liite nro 1).

X:n pelastuslaitoksen oikaisuvaatimus ja sen täsmennys sekä henkilöstön edustajien kuuleminen täsmennykseen ovat työneuvoston päätöksen liitteinä (oikaisuvaatimus liite nro 2, täsmennys sekä henkilöstön edustajien kuuleminen liite nro 3).

TYÖNEUVOSTON PÄÄTÖS

Lounais-Suomen aluehallintoviraston tekemän päätöksen LSAVI/9934/2020 lupaehdot 2, 4 ja 7 kumottiin.

Lupaehto 2 poistettiin kokonaan, mutta lupaehtojen numerointia ei muutettu sen johdosta.

Lupaehdot 4 ja 7 kuuluvat jatkossa seuraavasti:

4. Säännöllinen työaika saa olla enintään keskimäärin 42 tuntia viikossa 52 viikon pituisen tasoittumisjakson aikana.

7. Työvuorot ja niitä seuraavat vapaajaksot on suunniteltava niin, että lupaehdossa 1 tarkoitettua työvuoroa seuraa aina vähintään 72 tunnin pituinen lepoaika. Mainittua työvuoroja ja lepoaikoja koskevaa järjestelyä voidaan kuitenkin muuttaa poikkeuksellisesti työnantajan ja työntekijän sopiman, perustellusta syystä toteutettavan työvuoron vaihdon johdosta. Tässä tarkoitettuja vuorojen vaihtoja voi olla enintään 10 vuodessa. Vaihdetun työvuoron alkamista tulee edeltää ja sen päättymistä tulee seurata aina vähintään 24 tunnin pituinen lepoaika. Vuorojen vaihdon aiheuttama 72 tunnin pituisen lepoajan lyhentymisen on korvattava vastaavalla vapaalla tasoittumisjakson puitteissa.

Lisäksi lupaehdossa 1 tarkoitettujen työvuorojen väliin on mahdollista sijoittaa enintään kahdeksan (8) tunnin pituisia ammattitaidon ja -pätevyyden ylläpitämiseksi välttämättömiä koulutuksia ja harjoituksia. Niistä kertyneet tunnit on annettava vapaana tasoittumisjakson aikana. Mainittuja koulutus- tai harjoituspäiviä saa olla vuodessa enintään 10. Koulutukset ja harjoittelut on otettava huomioon jo työvuorosuunnittelussa.

Työnantajan on huolehdittava siitä, että työvuorojen välinen lepoaika on riittävä palautumiseen. Riittämätön lepoaika voi rajoittaa vuorojen vaihtojen sallimista, samoin kuin koulutuksen ja harjoituksen järjestämistä, samoin kuin niiden sijoittamisen ajankohtaa työvuorojen välissä.

Lupaan lisättiin seuraavat maininnat numeroitujen lupaehtojen jälkeen:

Lupaehtojen toteuttaminen riippuu työhön mahdollisesti sovellettavan muun normiston sisällöstä, eikä lupa oikeuta poikkeamaan siitä. Lupa ei myöskään vapauta työvuoroluettelon laatimisesta.

Päätöksen perustelut

Työaikalain (872/2019) 5 §:n 1 momentin mukaan säännöllinen työaika tulee järjestää enintään kahdeksaksi tunniksi vuorokaudessa ja keskimäärin enintään 40 tunniksi viikossa. Työaikalain 25 §:n 1 momentin mukaan työntekijälle on annettava jokaisen työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin aikana vähintään 11 tunnin keskeytymätön lepoaika varallaoloaikana tehtyä työtä lukuun ottamatta. Työaikalain 39 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi kuitenkin määräämillään ehdoilla myöntää luvan poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaika, samoin kuin 25 §:n mukaista vuorokausilepoa koskevista säännöksistä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön.

Aluehallintovirasto on edellyttänyt luvassaan sitä, että enintään 24 tunnin pituista työvuoroa seuraa aina vähintään 72 tunnin pituinen vapaajakso, ja että työvuoroa edeltää aina vähintään 24 tunnin pituinen vapaajakso. Aluepelastuslaitos on työneuvostolle toimittamassa lisäselvityksessään tuonut esille, että työvuorot suunnitellaan lähtökohtaisesti niin, että työvuoroa seuraa 72 tunnin pituinen vapaajakso. Käytännössä voi kuitenkin syntyä tarve muuttaa pääsääntöistä työn rytmitystä. Tällöin 72 tunnin pituiselle lepoajalle voi sijoittua koulutusta. Lisäksi kysymykseen voi tulla eri syistä aiheutunutta työvuorojen vaihtoa henkilöstön kesken. Näissä tapauksissa suunnitellusta lepoajasta saamatta jäänyt lepoaika annetaan myöhemmin luvan mukaisen tasoittumisjakson aikana.

Työneuvosto katsoo, että työnantajan esille tuomat poikkeukselliset tilanteet voidaan ottaa huomioon luvassa, mutta lupaehdot on laadittava täsmällisesti. Työneuvosto pitää työaikasuojan riittävän turvaamisen kannalta välttämättömänä, että vuorojen vaihtoja sekä koulutusten ja harjoitusten järjestämistä, samoin kuin koulutuksen ja harjoitusten kestoa vuorokaudessa, rajoitetaan määrällisesti. Samasta syystä työneuvosto pitää tarpeellisena edellyttää, että mahdollisesti vaihdetun työvuoron alkamista edeltää ja sen päättymistä seuraa aina vähintään 24 tunnin pituinen lepoaika.

Kun työneuvosto mahdollistaa lupaehdossa 7 työvuoron jälkeisen koulutuksen, on lupaehto 2 tarpeeton. Näin ollen työneuvosto poistaa viimeksi mainitun lupaehdon päätöksestä.

Aluehallintovirasto on rajannut keskimääräisen viikoittaisen työajan enintään 40 tunniksi. Sitä on perusteltu ensihoitotyön kuormittavuudella ja lupahakemuksen liitteenä olevista käyttöasteista ja

työaikakirjanpidosta ilmenevällä intensiivisellä työtahdilla. Työneuvosto on palauttanut asiat 20/2020 ja 23/2020 aluehallintovirastoon, koska niissä ei ollut riittävästi perusteltu viikoittaisen keskimääräisen työajan rajaamista 40 tuntiin. Nyt käsillä olevassa päätöksessä on kysymys vastaavanlaisesta perustelujen niukkuudesta ja epätäsmällisyydestä. Enemmän viivytyksen välttämiseksi työneuvosto harkitsee kuitenkin oikeaksi olla palauttamatta asian käsittelyä aluehallintovirastoon.

Työnantaja on kertonut oikaisuvaatimuksessaan, että aiemmin voimassa olleessa luvassa sallittiin enintään 42 tunnin pituinen keskimääräinen viikoittainen työaika, eikä olosuhteissa ole tapahtunut muutoksia sen myöntämisen jälkeen. Aluehallintoviraston päätöksen perustelun mukaan aktiiviyön keskiarvo luvan kohteena olevassa työssä (24 tunnin pituisissa työvuoroissa) vaihteli 25,6 prosentista 38,1 prosenttiin ajalla 1.1. - 29.2.2020. Näin ollen työvuoron aikana aktiivista työtä olisi enintään 9,1 tuntia.

Ensihoitotyö on useimmiten luonteeltaan intensiivistä, ja näin ollen yhdeksän tunnin pituinen aktiiviyöajan määrä voi olla hyvin kuormittavaa. Luvassa edellytetty pääsääntöinen 72 tunnin pituinen lepoaika kunkin 24 tunnin pituisen työvuoron jälkeen turvaa kuitenkin työntekijän palautumista. Näin ollen työneuvosto ei näe - työaikasuojelun näkökulmasta - tarpeelliseksi rajata viikoittaisen työajan enimmäismäärää aluehallintoviraston tapaan keskimäärin 40 tuntiin 42 tunnin sijasta.

Työneuvosto hyväksyy työnantajan vaatimuksen järjestää viikoittainen työaika keskimäärin 42 tunnin pituiseksi.

Sovelletut lainkohdat

Hallintolain (434/2003) 49 g §:n (581/2010) 1 momentti.

Työaikalain (872/2019) 5 ja 25 § sekä 39 §:n 1 momentin 1 kohta.

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Ahtelan sekä jäsenten Hjelt, Ilveskivi, Nyysölä ja Rautio mielipiteeseen.